

Ann Ballebys translokationstale

Taler

Ann Balleby
Rektor på Morsø Gymnasium

Dato

24. juni 2022

Kære studenter, kære familier

Hjemme – ude – hjemme.

Den klassiske struktur i eventyrene. Sådan er livet også for mange af os. Først er man hjemme. Det er en tid, som slutter omkring gymnasietiden. Så kommer der en periode, hvor man er ude – ude at rejse, uden-øs for at studere. Og for nogle af os, så slutter ungdomstiden med, at vi vender tilbage til vores egn.

Lad mig prøve at sætte ord på denne rejse hjemme – ude – hjemme og sende et par tanker efter de største udfordringer, jeg tror I møder i jeres generation.

Det er midsommer i Danmark! De lyse nætter. Hvide nætter. I skal på studenterkørsel og til studenterefester i de magiske, lyse nætter.

Alvor og hverdag har vi nok af. Derfor skal man fejre sine sejre og holde sine fester.

Nyd det. ”Bid livet i låret”, som Benny Andersen skrev.

Alvor er der nok af. I er årgang nedlukning. I blev sendt hjem. I passede på de ældre og de sårbare i vores samfund. Det tog I på jeres skuldre. I er ikke ”curlingbørn”. I er ansvarsfulde i en grad, som det sjældent er set i Danmarks historie. I verdenshistorien – hvis vi tager hele jeres globale ungdomsårgang med.

I er også lykkebørn – lykkeunge. I er vokset op i et af verdens rigeste lande. Vi er rige, vi er trygge, vi er veluddannede. I er lige nu blandt de allerbedst uddannede i jeres generation. Stx’ere er den gruppe af unge, som erfaringsmæssigt står med

de allerbedste kort på hånden. I har truffet kloge valg og I har været virkelig, virkelig heldige. I har både valgt en god uddannelse, det rigtige land og de rigtige forældre.

I har også gået på et helt særligt gymnasium. Stærke morsingboer formåede i 1941 under anden verdenskrig og foran Skive og Thisted at sikre lokalområdet det første gymnasium. Uddannelse er vigtigst i et moderne samfund. Derfor er jobbet som lærer også verdens vigtigste. De første blev studenter fra Morsø Gymnasium i 1944. I bliver altså studenterårgang nummer 78.

Arven fra dengang bærer Morsø Gymnasium stærkt videre. Det er et helt fantastisk gymnasium med undervisning og et helt fantastisk elevengagement. Prüt, som har 80 års jubilæum i efteråret, KAKA, som er næsten lige så gammelt, elevrådet og H(å)BB. Mange fra gymnasiet arbejder desuden også med i Ung Kult, som er for alle unge på Mors.

I er også vokset op på et helt fantastisk sted – eller I har i hvert fald taget jeres 3-årige studentereksamen her, for en del af jer kommer fra andre landsdele. Mors og Limfjordsegnen er noget helt særligt. Vi har kunst og kultur i rigt mål. Vi har et meget stærkt erhvervsliv. Og så har vi naturen.

Digteren og nobelprisvinderen i litteratur i 1944 Johannes V. Jensen en limfjordsdreng fra Himmerland har skrevet om at være et sted fra. Han kalder det ”Min dal”. Det handler om at høre til i et landskab. Det handler om at høre til et sted. Vores egn sætter mærker i os, så vi senere kan mærke det, når vi er hjemme i ”Vores dal”.

Jeg har været heldig at rejse. Det har været fantastisk. Jeg har nydt at dykke i Australien, holde jul i Indonesien, feste i New York, høre løver pare sig i Tanzania, se Paris fra Eiffeltårnet.

Men for 10 år siden sejlede jeg for første gang Mors rundt. Det var i en smuk træbåd for hvide sejl. Der var god vind nord om øen forbi Fegge og over Thisted Bredning. Vildsundbroen gik op og så gik det ned over Dragstrup Vig og Visby Bredning. Ved Agerø slog det mig: Dette er den største rejseoplevelse i mit liv. Jeg er lykkelig lige nu.

Jeg ved ikke, om jeg kunne have haft oplevelsen, hvis jeg ikke havde rejst rundt.

På en paradoksal måde bliver man mere national og lokal ved at rejse ud. Mange af de allerstørste ting i dansk litteratur er skrevet, mens en dansker har siddet i udlandet. Det, at vi er et rejsende folk, som så godt som alle har erfaringer fra andre lande, det er måske Danmarks bedste guld.

Så derfor vil mit råd til jer være, at I skal rejse ud. I skal opleve andre samfund, andre kulturer, andre naturforhold - og steder, hvor det ikke blæser det meste af tiden. Man bliver glad for blæsten, sit land og sit område af det.

Danskernes historie er lang. Hver generation tager sin tårn. Nu er det snart jeres generations tur.

I bliver voksne i en periode af historien, som er spændende – nogle vil sige uhyggelig spændende.

Der er to store kriser. Der er krise i den globale verdensorden og der er klimakrise. Men der er også håb. ”Håb” har jeg tyvstjålet fra tidligere præsident i USA, Barack Obama, som fornyeligt besøgte vores egn. Læs hans bog ”Arven efter min far”. Den er inspirerende, indgyder styrke – og giver håb. Og det har vi brug for.

Den globale verdensorden har for alvor slået revner efter coronapandemien, som har påvirket hver en afkrog af verden. Her i Danmark er vi kommet ret godt igennem. På trods af afsavn og nedlukninger. Men den verdensorden, vi har kendt, den slår revner. Pludselig er Kina en magt, man ikke kommer udenom, mens USA’s sammenhængskraft er udfordret.

Der er krig i Europa og pludselig kan man frygte, at store lande vil dominere små lande.

Klimakrisen banker for alvor på. Temperaturerne stiger. Der er varmere rekord på varmere rekord. Skovbrænde og smeltende gletsjere. Alle limfjordsbyer, også her på Mors, klimasikres, fordi fjorden ved højvande kommer længere op end tidligere.

Der er håb.

Ukrainerne viser os med deres mod og deres sammenhold noget helt

ekstraordinært stærkt menneskeligt. Zelensky – komikeren, som blev præsident. Hans ikoniske bemærkning, som faldt i krigens første døgn, da USA tilbyder at evakuere ham og hans familie og han svarer: ”I dont need at ride, I need ammunition”. Hans valg har alene ændret krigens gang. Verdens gang. Han indgyder os mod og håb, når han står der i sit grønne tøj og praktiske sko. Dermed kan vi tro på, at et enkelt menneske kan gøre en forskel. Vi almindelige mennesker kan også gøre en forskel. Mere i det små. På vores gymnasium, i vores forening, for vores venner, i vores familie. I har hver især gjort en forskel her på gymnasiet for jeres klasse, for jeres venner, for jeres lærere.

På klimaområdet er I i jeres generation verdens håb. Unge driver klimakampen og har en stærk bæredygtig bevidsthed. Bæredygtighed vil gennemsyre alt og I kommer til at mærke det over alt i jeres liv, jeres uddannelse, jeres job. Jeres huse, jeres biler, jeres rejser, jeres tøj, jeres mad. Det bliver spændende. Det er godt.

De unge er i hver generation verdens håb – altid. I jeres generation. I tidligere generationer. I fremtidige generationer. Det kræver mod og nysgerrighed at være ung og tage ansvaret på sig.

”Modsætninger skaber helheden”, sagde atomfysikeren og nobelprisvinderen i 1922 Niels Bohr. Man skal finde og dyrke det anderledes, det der udfordrer en. Det er det, I skal opsøge i livet. Man skal ikke søge dem eller det, der er magen til det, man kender.

Vores tidligere elev og student Tue Vestergaard, som besøgte os i marts, sagde: ”I skal turde. Gør noget, som presser dig selv”. Tue fortalte, hvordan han på en rejse ude i verden, var taget på en dykker tur helt alene. Det havde hårdet ham. Det havde hjulpet ham til at tackle de nedture, som bl.a. studieliv og kærestesorger har givet ham. Det har hjulpet ham til at holde hovedet højt og være stolt – ikke overlegen, understregede Tue – også i de opture som livet giver. (Det er fantastisk at få lov at citere en af vores egne studenter på linjer med statsmænd og nobelpristagere.)

Svend Brinkmann, en vranten midaldrende professor fra Aalborg Universitet, har skrevet nogle råd til sin ældste, som blev student forleden. Råd nummer 8 lyder: ”Bliv ikke nervøs, når livet ikke er helt okay. Det er det faktisk aldrig. Men sommetider er det heldigvis lidt mindre ikke-okay.”

Jeg er ikke helt så pessimistisk – der findes også dage, som bare er virkelig dejlige og gode. Men I skal spænde selerne til op og nedture – for de kommer.

I skal turde hærde jer. I skal turde være stærke. I skal turde finde den styrke, som I især nu i dag med studenterhuen på hovedet mærker. I skal turde være stolte – ikke overlegne. Og så skal I holde jer langt fra at tage offerrollen.

Jeg havde nok selv lidt af den før jeg rejste til Washington DC som en ganske ung au pair. Men turen hærdede mig og offerrollen blev jeg hurtigt kureret for i USA. Da jeg havde forstået grundtrækkene i det amerikanske samfund, blev jeg vildt meget mere dansk end jeg ellers havde været. Stolt af at være dansker og det styrkede mig. Stolt af at være en lille brik i det danske fællesskab. Jeg var i Washington med til at samle hundrede vis af rød-hvide danskere til en kano-picnic-tur på Potomac-floden, som flyder gennem hovedstaden. Det sugede i maven, gjorde glad og også rørt, da ”Der er et yndigt land” gjaldede ud over den fugtige, varme flod, som var den en landskamp. Sammenhold gør stærk!

Mit håb er også, at I vil fortsætte med at være nysgerrige og lære. Når I rejser ud, så ”lyt” til andre landes kultur, samfundsopbygning og naturforhold. ”Modsætninger skaber helheden”. I skal finde de fælles tråde mellem mennesker. Det som gør alle menneske-lige – gør alle til lige mennesker. Min store opdagelse på mine rejser har været, at alle mennesker egentlig bare ønsker fred og god uddannelse til deres børn.

Når I så har rejst og suget verden til jer, som de rejsende håndværkere, man engang kaldte navere, gjorde, så overvej grundigt at komme retur. Her er ”Jeres dal”. Her har I jeres historie. Her har mange af jer familie. Her rimer naturen på noget i jeres sind – en efterårsstorm ved fjorden bliver en tone i jeres indre.

Og mange kommer tilbage nu – Morsø kommune har stærk vækst i børnefamilier.

Og hvis I ikke helt vil bo her, sådan altid, så køb et sommerhus. Eller kom på visit.

Så kan I også nyde at være et sted fra. At være hjemme i dalen. Høre bølgerne rulle ind mellem glimtende sten og tang, smage saltet på læberne efter en tur med vinden ruskende i håret. I kan arrangere en badetur med venner og familie i

solnedgangen – latter og lun sommeraften – og måske et godt glas og bål på stranden i sommernatten.

Hjemme – ude – hjemme.

Hermed dimitterer jeg Morsø Gymnasiums studenterårgang nummer 78.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ann-ballebys-translokationstale-2022>